

HUISWERKTIPS

Hoe kan ik mijn kind beter begeleiden bij het maken van huiswerk?

Vossius Gymnasium
Februari 2011

INHOUDSOPGAVE

INHOUD

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Algemene tips	3
Werkplek	3
Structuur en planning	3
Overhoren en helpen	4
Vaardigheden	5
Memoriseren (Woordjes leren)	5
Samenvatten/ Een tekst leren	5
Aantekeningen maken	6
Leren van je fouten	7
Foutenanalyse	7
Tips per vak voor het maken van huiswerk en ter voorbereiding voor toetsen	8
Nederlands	8
Klassieke talen	8
Engels	8
Frans	9
Duits	9
Biologie	9
Geschiedenis	9
Aardrijkskunde	10
Natuurkunde	10
Wiskunde	10
Aanbevolen boeken en websites	11

INLEIDING

De overstap naar de middelbare school is voor veel van onze leerlingen een grote overgang. Op de basisschool leek het alsof er geen moeite gedaan hoefde te worden om heel goed te presteren. Op het gymnasium verandert deze situatie al snel want er worden veel nieuwe vaardigheden gevraagd. School betekent nu veel lessen, verschillende docenten, een zware tas, een agenda, meer huiswerk, schriftelijke overhoringen (SO's), proefwerken enzovoort.

Voor de leerlingen hebben wij een uitgebreid programma om ervoor te zorgen dat zij zo snel mogelijk hun weg kunnen vinden op het Vossius en dat zij basisvaardigheden leren om hun huiswerk te plannen en te maken. Veel van het werk moet nu thuis gebeuren en dat vraagt ook van de ouder het nodige. Wij hebben in de loop der tijd veel vragen gekregen van ouders over allerlei zaken aangaande het huiswerk en de begeleiding daarbij. Alle collegae hebben uit hun ervaring geput waardoor we tot deze handige huiswerktips zijn gekomen. Ze zijn bedoeld voor ouders en leerlingen als algemene leidraad voor het maken van huiswerk.

Elk kind is uniek en het kan daarom ook gebeuren dat de ouder andere vragen heeft of dat er behoefte is aan meer begeleiding, in dat geval kan de ouder zich altijd richten tot de mentor. De mentor kan samen met de ouder kijken of het nodig is om te verwijzen naar mensen binnen en (of) buiten de school die passende begeleiding kunnen bieden.

ALGEMENE TIPS

WERKPLEK

Bekijk samen met het kind wat de meest geschikte werkplek is. De meeste kinderen maken hun huiswerk gemakkelijker in een rustige omgeving. Zorg dat er geen spelende broers of zussen rondlopen en dat de tv, radio, mobieltje en de computer uit staan. Een vaste werkplek kan helpen.

Een opgeruimd bureau is van belang. Het blijkt vaak dat de bureaus van kinderen ondergesneeuwd zijn door boeken, cd's, computerspelletjes, tijdschriften etc. Dit leidt alleen maar af. Het bureau is niet bedoeld als opslagplaats maar als een plek waar gewerkt wordt. Alleen voor de studie noodzakelijke dingen moeten op een bureau staan (pennen, papier, etui etc.).

STRUCTUUR EN PLANNING

Samen tijd reserveren

Het kan handig zijn om als ouder in het weekend een moment met het kind te gaan zitten en samen de agenda te bekijken om te weten wat het kind te doen staat. U kunt samen een planning/ (of) huiswerkschema maken voor de gehele week. Het is belangrijk dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij het kind gelegd wordt. Wijs slechts op drukke dagen (bijv. sport- en muziekactiviteiten buiten school) en op het principe van in 'kleine stukjes' leren. Laat het kind zelf inschatten hoeveel tijd het huiswerk kost. De zelfgemaakte schema's kunnen altijd nog verbeterd worden. Probeer niet te geforceerd aan het schema vast te houden. Het is wel belangrijk dat samen het schema van de voorgaande week geëvalueerd wordt om er iets van te leren.

De overgang van vrije tijd naar huiswerk

Het kan moeilijk zijn voor kinderen om over te schakelen van tv-kijken, computeren of andere leuke dingen, naar het maken van huiswerk. De overgang kan makkelijker gemaakt worden door een kleine taak te geven voordat het kind echt aan het werk gaat.

Mogelijke overgangstaken zijn (bijvoorbeeld):

- opruimen van de tafel waaraan hij gaat werken
- klaarleggen huiswerkspullen
- opruimen speelspullen

Even ontspannen

Wanneer het kind problemen heeft om zich lang op het huiswerk te concentreren, las dan een pauze in. Samen kan de tijd ingeschat worden die nodig is voor het huiswerk. Splits deze tijd dan op, zodat er tussendoor één of meerdere pauzes kunnen worden ingelast. Bepaal dan hoe laat de pauze genomen wordt.

Het kan ook gebeuren dat het kind te moe of te gefrustreerd is om door te gaan met zijn huiswerk. Dan is het ook tijd om even te stoppen en iets anders te gaan doen. Het kind kan altijd nog op een later tijdstip zijn huiswerk voortzetten.

Zorg er samen voor dat er voor het slapengaan nog tijd over is om even te ontspannen. De volgende ochtend kunnen hele dringende dingen nog gedaan worden.

OVERHOREN EN HELPEN

Als er gevraagd wordt om te overhoren, neem dan het boek in en laat het kind een half uur later terugkomen. Zo ontstaat een beter beeld of de stof ook op wat langere termijn gekend wordt.

Wanneer het kind vastloopt, stel dan vragen die hem naar het antwoord leiden. Dit is effectiever dan meteen de oplossingen te geven. Deze vragen kunnen hem aan het denken zetten over hoe hij zelf het probleem kan oplossen. Door vragen zal stapje voor stapje probleem oplossen en vertrouwen krijgen in eigen kunnen, groeien.

Probeer niet een oordeel te geven over de prestaties van het kind (bijvoorbeeld of de conclusie 'fout' is), maar vertel alleen wat er zelf uit het boek geconstateerd kan worden.

Het is erg belangrijk dat het kind beloond wordt voor het bereiken van doelen én voor inzet. Dit hoeven niet doelen op langere termijn te zijn (een beter rapport), maar dit kunnen juist ook doelen op kortere termijn zijn (de planning gehaald hebben; hard voor een SO geleerd hebben). Dit kan erg motiverend werken.

Als het kind altijd ruime voldoende haalt -ook al gebeurt het leren volgens de ouder niet op de juiste manier- probeer dan toch het vertrouwen te geven dat ieder zijn eigen leerstijl heeft.

VAARDIGHEDEN

In dit onderdeel worden verschillende vaardigheden uitgelegd en aangeboden om het huiswerk te maken.

MEMORISEREN (WOORDJES LEREN)

- Eerst alleen **lezen**. Dan meerdere malen hardop **zeggen**. Je gebruikt zo het visuele, motorische en het akoestische geheugen. Daarna jezelf overhoren: je maakt een apart lijstje van de woorden die je dan niet kent. Dit lijstje leer je nog een keer.
- **Schrijven**: Maak rijtjes van maximaal 10 woorden. Het is handig om een vel papier in de lengte te vouwen en op de ene zijde de Nederlandse woorden en op de andere zijde de vertaling te schrijven. Ook kunnen de woorden op de **computer** ingetikt worden. Gebruik dan de site van de methode van het vak of www.woordjesleren.nl of www.wrts.nl. Wij adviseren om eerst zonder de computer te leren.
- Je kunt ook kleine **kaartjes** maken van stevig papier. Daarop schrijf je aan de ene kant het Nederlandse woord en aan de andere kant het woord in de vreemde taal. Het voordeel van deze methode is dat je de volgorde van de kaartjes steeds kunt veranderen en dat je de woorden die je al kent apart kunt leggen. Bewaar de kaartjes goed zodat je ze voor een proefwerk opnieuw kunt gebruiken.
- Laat je door je ouders **overhoren**: vooral het lijstje met de woorden die je niet kende.
- Leer nooit langer dan 30 minuten achter elkaar woordjes, het rendement zakt dan aanzienlijk.
- Als je te veel woordjes voor één dag moet leren, spreid het dan over meerdere dagen uit.
- **Herhaling** is heel belangrijk. Zet bijvoorbeeld de wekker een half uurtje vroeger. Je bent dan nog erg fit.
- Door de woordjes van Frans, Duits, Engels en de klassieke talen achter elkaar te leren zou je ze door elkaar kunnen gaan halen.
- Ga niet vlak voor een overhoring nog in de gang leren, dit verstoort meer dan het oplevert.
- **Gouden tip**: woordjes leren gaat beter als je vijf maal 10 minuten leert, dan wanneer je één keer een uur leert.

Alle kennis begint met zelfkennis. Ben je niet zo goed in woordjes leren, besteed er dan meer tijd aan en stop er meer energie in. Op een gymnasium leer je ongeveer 30.000 nieuwe woorden en begrippen: een goede techniek is goud waard.

SAMENVATTEN/ EEN TEKST LEREN

Voor een aantal vakken zoals Geschiedenis en Aardrijkskunde moet je vaak een tekst leren. In de meeste leerboeken vind je achter in het hoofdstuk een samenvatting of overzicht van de belangrijkste punten in de tekst.

Als je echter zelf een samenvatting of schema van de inhoud maakt is dat beter. Je leert er de tekst door. Het gaat er om dat je de belangrijke begrippen en de grote lijn uit die tekst haalt. Je moet onderscheid kunnen maken tussen hoofd- en bijzaken.

Er zijn veel manieren om dit te doen. We bespreken er twee.

Het maken van een samenvatting.

Stap 1 Schrijf (of onderstreep) uit elk blokje tekst de belangrijkste woorden op. Het mogen er niet meer dan vijf of zes zijn. Schrijf ze met flink wat tussenruimte op een blaadje. Het mogen geen zinnen zijn. Doe dit met alle blokjes tekst.

Stap 2 Vertel nu aan de hand van de opgeschreven woorden de tekst in je eigen woorden (terug). Schrijf van elk belangrijk woord een logische zin op. Onderstreep het woord.

Stap 3 Lees de tekst nog eens en vul je zinnen aan met belangrijke voorbeelden en details.

Stap 4 Bestudeer de afbeeldingen in de tekst en vraag je bij elke afbeelding af waarom die juist dáár staat en wat het voorstelt.

Het maken van een Mind Map

Een Mind Map is een schema waarin je de belangrijke begrippen uit de tekst neerzet. Je verbindt de begrippen op een logische manier met elkaar en gebruikt veel symbolen en kleuren. Op deze manier berg je de gegevens uit de tekst overzichtelijk op in je geheugen.

Stap 1 Schrijf het onderwerp van de tekst (vaak zit dat in de titel) midden op een lege bladzijde.

Stap 2 Zoek nu in de tekst de belangrijke begrippen, schrijf die rond om het titelwoord en verbind die begrippen op een logische manier met elkaar door lijnen. Gebruik eventueel verschillende kleuren. Neem veel ruimte op het papier.

Stap 3 De verbindingslijnen hebben vaak een betekenis, die kan je erbij schrijven of je kunt een symbooltje gebruiken.

Stap 4 Lees de tekst nog eens en vul je schema aan met voorbeelden en details .

AANTEKENINGEN MAKEN

Meestal zal de docent in de les zeggen wanneer er aantekeningen gemaakt moeten worden. Schrijf in ieder geval altijd de aantekeningen van het bord over. Dit zijn volgens de docent belangrijke dingen. Als je ouders je willen helpen, kunnen zij ook aan jouw aantekeningen zien waar jij problemen mee hebt en wat jij moeilijk vindt. Op die manier kunnen ze jou veel beter helpen.

LEREN VAN JE FOUTEN

FOUTENANALYSE

Uit onderzoek naar het rendement van leren komt de foutenanalyse als een sterke vaardigheid naar voren. Door goed te kijken naar wat je fout doet en je af te vragen waarom je dat fout hebt gedaan, lukt het om verbeteringen aan te brengen in je eigen leerstrategieën.

Vragen die als ouder aan het kind gesteld kunnen worden zijn:

- Wat heb je fout gedaan?
- Zijn het vaak dezelfde soort fouten?
- Hoe komt het dat je dit fout deed? (Bijvoorbeeld niet goed opschrijven van huiswerk en het verkeerde geleerd)

Het is heel nuttig om de fouten die je gemaakt hebt in een proefwerk of SO goed te bekijken. Je kunt ervan leren hoe je het volgende proefwerk beter kunt voorbereiden.

We nemen als voorbeeld Latijn

SOORTEN FOUTEN	OORZAAK
Woordbetekenis fout	woorden niet goed genoeg geleerd
Grammatica fout	rijtjes niet geleerd of niet begrepen
Fout in vertaalzinnen doordat je een woord niet kende	woorden niet goed geleerd
Fout in vertaalzinnen doordat je de uitgang niet goed hebt vertaald	grammatica niet goed geleerd, of niet geoefend met vertalen
Fout in vertaalzinnen door slecht Nederlands	niet genoeg geoefend met vertalen

Als je nu inventariseert waar de meeste fouten zaten, kan je dat specifieke punt de volgende keer gericht anders doen.

TIPS PER VAK VOOR HET MAKEN VAN HUISWERK EN TER VOORBEREIDING VOOR TOETSEN

NEDERLANDS

Bij Nederlands werk je aan verschillende onderdelen, waar verschillende tips voor gegeven kunnen worden.

- Voor lees- en schrijfvaardigheid raden we je aan veel mooie en spannende boeken te lezen. Hierdoor vergroot je je handigheid met de taal.
- Als je moeite hebt met grammatica kan je het beste een goede samenvatting maken van alle grammatica die je moet kennen. Het is vooral belangrijk dat je goed de zinnen oefent die in de les besproken zijn. Kijk ook op www.muiswerk.nl voor extra uitleg.
- Kijk goed wat je fout gedaan hebt. Vraag je af waarom je die fouten gemaakt hebt en hoe je dat kunt voorkomen.
- Voor leerlingen die spreekbeurten lastig vinden zouden deze thuis een paar keer moeten oefenen voor de spiegel, of voor de ouders en eventueel een blaadje maken met steekwoorden.

KLASSIEKE TALEN

- Kijk eerst voor tips voor woordjes leren bij “Memoriseren”.
- Leer eerst de woorden en grammatica (rijtjes). Dit leer je de week voorafgaand aan je proefwerk: dus in kleinere stukjes leren. Desgewenst met een kaartensysteem of computer (teach2000) werken.
- Vlak voor je proefwerk: vertaal een deel van de laatste tekst uit het laatst behandelde hoofdstuk (Bijv. als je een proefwerk t/m les 5 hebt, dan maak je de tekst bij 5.2).
- Maak een moeilijke oefening uit het laatste hoofdstuk waar je mee bezig bent geweest.
- Controleer dit met het antwoordmodel.
- **Belangrijk:** Maak altijd een foutenanalyse.

ENGELS

- Voor de taalvaardigheid helpt het als je veel boeken in het Engels leest.
- In de openbare bibliotheek zijn luisterboeken (cd's) te lenen. Je kan dan naar de tekst luisteren en tegelijk meelesen.
- Voor het leren van een proefwerk is het belangrijk om de ‘Stones’ te maken. Maak deze zinnen opnieuw en let hierbij op de spelling.
- Hetzelfde geldt voor de grammaticazinnen die in je boek staan. Oefen deze zinnen net zo lang tot je geen fouten meer maakt. De zinnen op een proefwerk lijken op deze zinnen.

FRANS

In het boek Frans is een uitgebreide huiswerkhulp opgenomen.

DUITS

- Kijk eerst voor tips voor woordjes leren bij “Memoriseren”.
- Leer het zelfstandig naamwoord altijd met lidwoord.
- Grammatica: Bestudeer en leer de zinnen die je in de les gemaakt hebt. Hier leer je veel van, vooral als je kijkt wat je fout en goed doet.

BIOLOGIE

Voor huiswerk:

- Maak de opgave in het werkboek pas als je de tekst in het leerboek hebt gelezen.

Voor een proefwerk:

- Lees de tekst uit het leerboek.
- Maak de moeilijke vragen uit het werkboek nog eens opnieuw.
- Oefen met de opgaven van “Test jezelf”.
- Op V’ELO vind je de antwoorden op de vragen in het werkboek vanaf het moment dat het proefwerk is afgesproken.
- Lees en leer de afbeeldingen. Stel de volgende vragen en probeer ze zo concreet en helder mogelijk te beantwoorden:
  - Hoe heet dit?
  - Waarvoor dient dit?
  - Waarom staat dat plaatje juist daar?

GESCHIEDENIS

- Lees de aantekeningen die je tijdens de lessen gemaakt hebt goed door. Onderstreep eventueel de belangrijkste woorden en zinnen. De aantekeningen laten zien wat de docent het belangrijkste vindt. Lees de tekst in het boek goed door en schrijf de belangrijkste woorden op. Vertel daarna wat elk woord betekent.
- Maak een schema waarin je alle belangrijke woorden (of stukjes zin) een plaats geeft. Geef met pijlen aan wat de woorden met elkaar te maken hebben (bijvoorbeeld oorzaak en gevolg).
- Vertel bij elk plaatje uit het hoofdstuk een verhaal. Leg uit waar het plaatje over gaat en wat je daar allemaal van weet.
- Maak een samenvatting van de tekst. Leg in je samenvatting ook uit waarom iets gebeurde en wat de gevolgen waren.
- Bekijk nog eens de vragen en opdrachten die je hebt gemaakt bij dit hoofdstuk. Weet je nog steeds de antwoorden?

- Bedenk zelf vragen die gesteld kunnen worden op het proefwerk. Schrijf ook de antwoorden op. Je kunt dit ook samen met een klasgenoot doen. Jij geeft antwoord op de vragen die je klasgenoot bedacht heeft en andersom.

AARDRIJKSKUNDE

- Kijk goed bij 'Samenvatten/ Een tekst leren' hoe je met een groter stuk tekst om moet gaan. Lees de teksten goed door en haal met behulp van de symbolen in de tekst de hoofd- en bijzaken eruit. De symbolen zijn de driehoekjes, vierkantjes en rondjes.
- Belangrijk: kijk ook naar plaatjes en grafieken; deze vertellen ook veel over de gelezen stof.
- Leer goed je aantekeningen.
- Bekijk de vragen en kijk of je ze snapt. Soortgelijke vragen kan je verwachten op een proefwerk. Bij het beantwoorden van de vragen, veelal 'open' vragen, moet worden gelet op de formulering. Met andere woorden, wees zo volledig mogelijk in je antwoord.

NATUURKUNDE

- Probeer per paragraaf uit je hoofd op te schrijven wat de hoofdpunten zijn. Controleer dit en schrijf met een andere kleur de dingen die je was vergeten.
- Zorg dat je alle **formules** uit je hoofd kent.
- Maak op (kladpapier) een opgave en ga dan pas naar de uitwerking achterin de reader kijken. Het is niet voldoende om de uitwerking te snappen, je moet hem zelf kunnen opschrijven. Door je huiswerkopgaven met een andere kleur te corrigeren kun je altijd terugzien welke opgaven jij moeilijk vond. Vaak zijn de laatste opgaven van een paragraaf het moeilijkst, maar dit is niet altijd zo.

WISKUNDE

- Maak goed gebruik van de gegeven studiewijzer. Zorg in elk geval ervoor dat je niet achterraakt. Spaar de weektaak niet op tot het weekeinde, maar verdeel het opgegeven werk in stukken, zodat je voor elke les een paar opgaven maakt. Als je een keer geen tijd hebt om je huiswerk te maken, haal dit dan zo snel mogelijk in, of nog beter plan je werk zo goed, dat je het voordien kunt maken.
- Maak per hoofdstuk een lijstje in je schrift van de definities en (reken)regels die je moet kennen en bekijk dit lijstje elke keer als je je huiswerk maakt.
- Let op notaties, neem de voorbeelden van de docent over en gebruik die notatie ook als je je huiswerk maakt. Dan raak je daar zo aan gewend, dat het bij een SO of proefwerk (bijna) automatisch gaat.
- Maak bij elk hoofdstuk ook een lijstje van opgaven die je moeilijk vindt of die je in eerste instantie niet snapte. Bekijk die opgaven later nog een keer.
- Maak gebruik van de aantekeningen in je schrift bij het leren voor een proefwerk. Je weet dan aan welke opgaven je aandacht moet besteden. In de 'diagnostische toets' en de herhaling staan dezelfde soort opgaven als je met het proefwerk kunt verwachten. Die kun je oefenen.

AANBEVOLEN BOEKEN EN WEBSITES

Leo Sanders, Over het hoe en waarom van huiswerk en tips voor leraren en ouders , Huiswerk maken, gemakkelijker dan je denkt (voor scholieren)

Maes & Maes, Help! Hoe kan ik mijn kind helpen studeren?

R. Schoufour, Huiswerk, maak er wat van!

www.digischool.nl

www.kennisnet.nl

www.muiswerk.nl

www.teach.nl

www.woordjesleren.nl

www.wrts.nl